

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Leppäniemi, T. (2020) Aivovuoto vie meidän naiset.
Tejuka 1.9.2020.

Aivovuoto vie meidän naiset

Yle uutisoi maanantaina, että Opetusministeriö on päättänyt yli 10 200 aloituspaikan lisäämisestä korkeakouluihin vuosina 2020–2022. Näistä yli 4000 paikkaa ehdittiin jo täyttää alkanutta syksyä varten. Seuraavalle kahdelle vuodelle jää siis kuutisen tuhatta lisäpaikkaa suomalaisissa korkeakouluissa. Näistä 1723 paikkaa kohdistuu ammattikorkeakouluihin, joista työntantajani Laurea kahmi 11%. Paikat tullaan täyttämään pääosin työvoimapulasta kärsivillä aloilla hoitotyön sekä tietojenkäsittelyn koulutuksissa. Vaasa otti seuraavalle kahdelle vuodelle yhteensä 84 lisäpaikkaa, kun lasketaan yhteen sekä ammattikorkeakoulun että yliopiston lisäpaikat. Seinäjoen ammattikorkeakoulu saa tarjota 45 lisäpaikkaa vuosina 2021–2022. Samaan aikaan kun olo on kiitollinen siitä, että lehtorin työtä riittää jatkosakin, en voi olla pohtimatta erästä korkeakoulutussektorin ajankoh- taista kysymystä: kuinka moni näistä tutkinnoista tulee hyödyttämään Suomea? Entäpä sitä paikkakuntaa, joka koulutuksen tarjoaa?

Negatiivista ilmiötä kutsutaan aivovuodoksi, ja se tarkoittaa, että Suomesta ulkomaille muuttaa enemmän korkeasti koulutettuja suomalaisia kuin heitä muuttaa sieltä takaisin. Sama ilmiö on ollut pitkään nähtävissä kansallisesti: korkeakoulu- tai ammattikoulu- tai yliopisto- tai ammatti-

tikorkeakouluista suurempiin kaupunkeihin eivätkä jää hyödyttämään osaamisellaan kotipaikkakuntansa tai heidät kouluttaneen kaupungin elinvoimaisuutta. Tilastokeskus tutki maastamuuttoa viimeksi vuonna 2016, eikä tutkimusta ole sittemmin uusittu. Tuolloin tehdyn tutkimuksen hyvä kiteytys ja analyysi on tehty Akavan asiantuntijan toimesta, ja siinä todettiin, että ilmiötä on syytä tarkkailla. Odotan malmattomana uudempiä tutkimustuloksia.

Aivovuoto on myös sukupuoli-kysymys. Naisten muuttoalttius on korkeampi niin kotimaassa kuin ulkomaille suuntautuvassa muutossa. Joka kolmas korkeakoulutettu maastamuuttaja on 25–34-vuotias nainen. On selvää, että koulutusalojen valinnat selittävät muuttohalukkuutta. Palvelualoille koulutautuneet nuoret naiset muuttavat työn perässä suurempiin kaupunkeihin kotimaassa, ja ulkomailla naisia kiinnostavat erityisesti sosiaali- ja terveystieteiden alaiset työtehtävät, arvioivat aluekehittämisen konsultit MDI Oy:ltä.

On arvioitu, että ammattikorkeakoulutus maksaa keskimäärin 7500 euroa vuodessa, yliopistokoulutuksen kustannukset kipuavat lähemmäs kymppiä. Summat vaihtelevat aloista riippuen. Mistään ihan pienestä investoinnista koulutuksessa ei ole kyse vaikka olenkin henkilökohtaisesti sitä mieltä, että koulu-

tus on myös parasta syrjäytymisen ehkäisytyötä eikä sille voida laittaa yksinomaan numeerista hintalappua. Silti näiden seikkojen valossa on hyvä pohtia muutamia kysymyksiä: Voisimmeko pitää parempaa huolta maakuntakorkeakoulujen opiskelijoiden alueelle työllistymisestä ja sitouttaa heitä alueelle tiiviimmin? Olisiko syytä selvittää nuorten naisten maastamuuton taustoja tarkemmin ja lähteä ratkomaan kallista aivovuotoa? Liiketalouden ja viestinnän lehtorina mielessäni risteilee jo ideoita naisille kohdistetusta kuntaja kaupunkimarkkinoinnista kuten myös tiiviimmästä aluekehitys- ja yritysryhteydestä maakunnan korkeakoulujen kanssa. Vaikka yksilöllä tulee toki olla vapaus valita itse oma asuinpaikkansa ja –maansa, on meidän syytä kuitenkin varmistaa, että olemme tehneet voitavamme osajien osajien maailmalle vuotoa tukkiessamme.

Tiina Leppäniemi,
teuvalainen
Helsingissä

